

అపర్య

కన్నెపల్లి గావాలక్ష్మణ

ఎవ్వగా కూతకూసి, బద్దకంగా ఆగింది లింక్
 ఎక్స్ ప్రెస్ వల్లెరు స్టేషన్ లో
 రాత్రి పదకొండు గంటలవేళ -
 మాఘమాసమైనా చలి ఎక్కువగానే ఉంది
 ద్వినునుంచి దిగేవాళ్లతో కొలాహలంగా ఉంది
 ప్లాట్ ఫారమ్ ప్లాట్ ఫారం పైన కాలు మోపుతుంటే
 కళ్లల్లో నీళ్లు గిరున తిరిగాయి నాకు
 చల్లటి గాలి ఏదో కబురు చెప్తున్నట్లు నన్ను
 తాకుతూ పోతోంది
 నేను నిలబడ్డ భూమిలోంచి నాలోకి ఏదో
 ఎవ్వరూ ప్రవహిస్తున్న భావన
 శరీరమంతా చిత్రమైన అనుకంపన
 ఎన్నాళ్లకు నా భూమి, నా గాలి, నా భాష
 పుట్టి పెరిగిన ఊరిలో ఉద్యోగం, అక్కడే జీవన
 పోరాటం, అక్కడే కాలం చెల్లిపోవడం చాలా
 తక్కువ మందికే కాదా భాగ్యం
 జన్మస్థలం మాట దేవు డెరుగు కనీసం స్వంత
 రాష్ట్రంలో మారుమూల ప్రాంతంలోవైనా ఉండ
 నివ్వలేదు నా దొర్బాగ్యం
 తెలుగు గాలిని ఏలుస్తూ, తెలుగుభాష మాట్లా
 దుతూ, తెలుగు తిండి తింటూ ఓహో! ఎంత
 చక్కటి భావన
 పొట్ట గురించి అన్నిటికీ దూరమవ వలసి
 వచ్చింది
 పదమూడేళ్లుగా పరాయి రాష్ట్రంలో పని
 చేస్తున్నా మనసులో తెలుగున్నానంటే తరుగ
 లేదు
 ఎంతసేపు ఆంధ్రా తలంపులే
 అటువంటిది ఇంతకాలం ఆంధ్రా రాకుండా ఎలా
 ఉన్నానో?
 ఆలోచిస్తూ ఎన్ని నిముషాలు నిలబడ్డానో
 మరి . నా భుజంపై మెత్తగా అపర్ణ చేయి
 భావనలలోంచి వాస్తవంలోకి వచ్చాను
 కళ్లు మనకబారినట్లుంటే రుమాలుతో తుడుచు
 కున్నాను రుమాలు నిండా తడి
 ఏడుస్తున్నానా??
 భాధ పడుతున్నారా? మెల్లగా అడిగింది అపర్ణ

బాధా అబ్బే ఎందుకీ? నా మాటల్లో
 ఎంత దాచుకుందామనుకున్నా దాగని తడబాటు
 ఆమె ఏమీ మాట్లాడలేదు
 నా కుడిచేతిని తన చేతిలోకి తీసుకొని గట్టిగా
 పట్టుకుంది
 నాలో ఏ మూలో దాగి ఉన్న ధైర్యం పటాపంచ
 లయ్యింది
 అవునూ? నేనెందుకు బాధపడాలి? ఏం కాని పని
 చేసానని? నా అపర్ణ పక్కంగా ఉండగా నాకేం
 కొరత?
 'ఎంతసేపు నాన్నా ఇక్కడ? బయటికి పోదాం' నా
 ఎనిమిదేళ్ల కొడుకు విసుక్కొంటున్నాడు
 పోర్టుకు సామానులు ఎత్తి బయటికి నడిచాను
 గేటులో తిట్టిట్టిస్తూ తిక్కట్టు కలక్కర్ని అడి
 గాను - దగ్గరలో ఏదైనా మంచి లాడ్జి కట్టారా అని
 దొండవర్తి జంక్షన్ లో కొత్తగా మంచి పోటర్
 కట్టారని చెప్పాడతను
 ఆటోలో ఎక్కాం ముగ్గురమూ
 ఆటోవాడు మూడు నిముషాలలో దూరాన్ని
 మింగేనాడు
 ఆ మూడు నిముషాలూ ఆత్మతగా పరికించాను
 నిదీని ఎంత మారించి ఊరు!
 రైల్వే స్టేషనునుంచి దొండవర్తి జంక్షన్ వరకూ
 కేవలం రైల్వే క్వార్టర్లలో ఉండేవి పూర్వం రాత్రి పది
 గంటల తరువాత పెద్ద జన సంచారమూ ఉండేది
 కాదు
 ఇప్పుడో?
 అటూ ఇటూ రెండు వైపులా అధునాతన భవం
 తులు
 అంతరాత్మే నారోడ్ల నిండుగా జనం
 చక్కటి సిమ్మెంటు రోడ్లు
 ఉక్కు కర్మాగారం ఇంతమార్పిందా పట్టణాన్ని!
 పదేళ్ల కాల వ్యవధిలో ఇంతగా ఎదుగుతుందా
 ఊరు?
 రూములో దిగి స్నానం చేసి ఫ్రెష్ అయినంత
 వరకూ నాతో ఏమీ మాట్లాడలేదు అపర్ణ
 మా కుమార రత్నం వచ్చి రాగానే పక్కపైపడ్డాడు

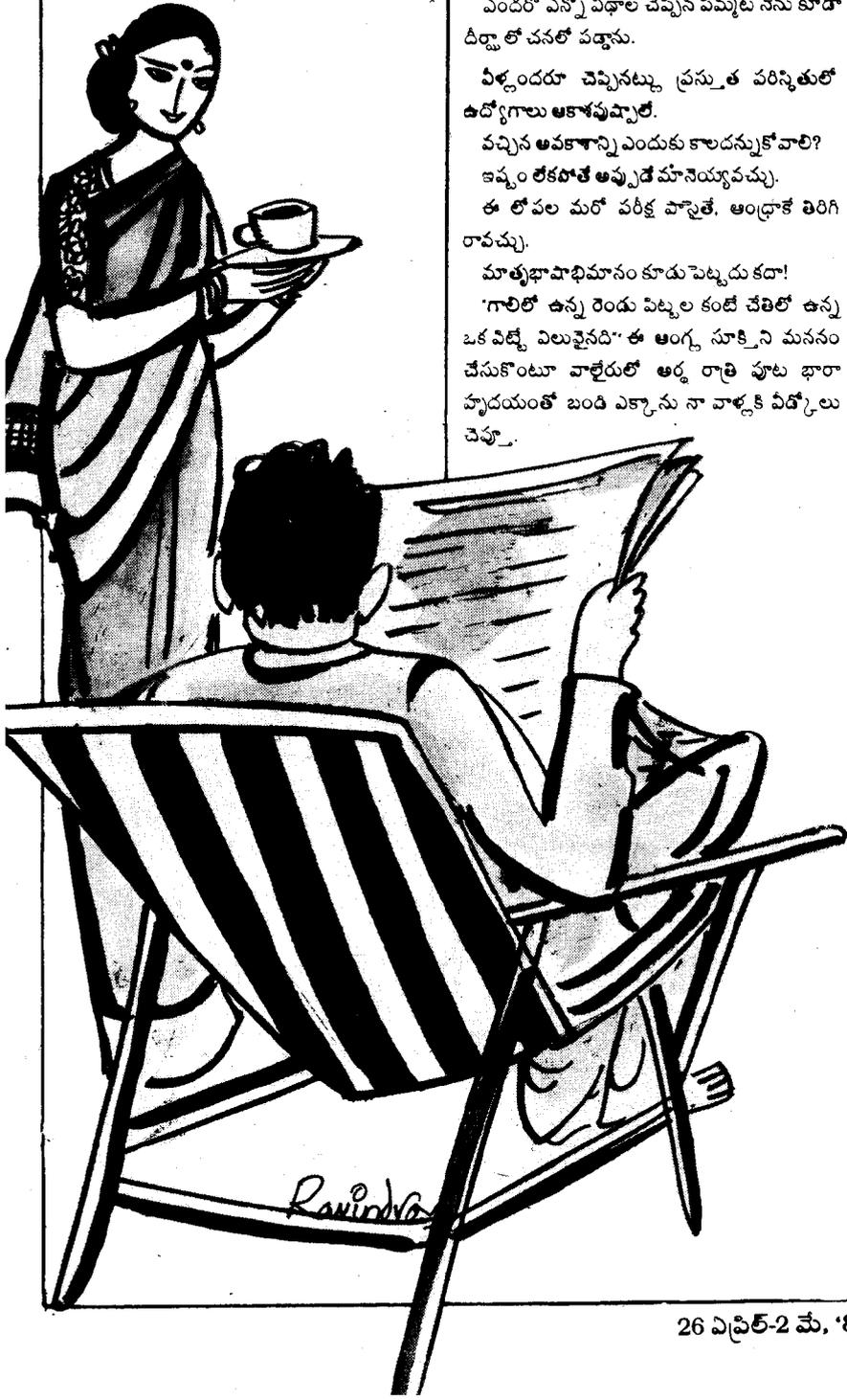
స్నానం చేసి వచ్చి నా ఎదురుగా కూర్చుంది అపర్ణ,
 భోంచేద్దామా? అడిగాను
 వచ్చు ఆకలిగా లేదు మీరు చేయండి సూట్
 కేస్ లోంచి చుప్పట్లు బయటకు తీస్తూ చెప్పింది
 అపర్ణ
 నాకూ ఆకలిలేదు పాలు తీసుకొందాం బెల్
 నొక్కి రూమ్ బామ్ తో చెప్పాను పాలు తనుకు
 రమ్మని
 పాలు తాగిన తరువాత మంచం పైన పడు
 కొన్నాను ఆలోచిస్తూ
 బాబుని సరిగ్గా సర్ది, లైటు ఆర్పి నడుం వాల్చింది
 అపర్ణ
 ఏవో అర్థం పర్థంలేని ఆలోచనలు నాలో
 తేట తేట తెలుగులా, తెల్లవారి వెలుగులా
 కలసి పాడుదాం తెలుగుపాట
 పాడనా తెలుగుపాట
 ఇలా ఎన్నో పాటలు చెప్తుల్లో గింగురు మంటు
 న్నాయి
 మనసునిండా ఉద్వేగం
 ఇంకా నిద్రపోలేదా? నా నుదిటిపైన అపర్ణ
 చల్లబడి చేయి
 నిద్ర రావడంలేదు పర్ణా ఆమె గాజులు సప్
 రిస్తూ చెప్పాను
 ఆలోచనలు మాని ప్రశాంతంగా నిదురపోండి
 మళ్ళీ రేపు ఉదయమేకడ ప్రయాణం నా జుత్తు
 సర్దుతూ చెప్పింది అపర్ణ
 రోపే అసలైన ప్రయాణం
 నా వాళ్లని, నారక్కాన్ని కలుసుకో బోతున్నది రోపే!
 నా తోడ బుట్టిన వాళ్లను, నా బంధుబలగాన్ని
 తిరిగి ఎంత కాలపు వియోగం తర్వాత కలుసుకో
 బోతున్నాను!
 వాళ్లు నన్ను చూసి ఎలా స్పందిస్తారో?
 ఇద్దరన్నయ్యలూ ఎలా ఉన్నారో?
 వదినల ఆరోగ్యం ఎలా ఉందో?
 ఎల్లల్ని గుర్తించగలనో? లేదో?
 నా మెడలో జోరీగల్లా ఆలోచనలు
 జోకొడుతున్నట్లు అపర్ణ చేయి నెమ్మదిగా నా
 తలను నిమురుతోంది
 మెల్లగా నిద్రలోకి జారిపోనాగాను
 కళ్లు మూసుకుంటే దట్టమైన చీకటి తెరలు
 ఆ తెరలపై రంగుల నా జీవితపు వెలుగులు
 ఆ వెలుగుల జలుగులలో ఎంతోమంది పాత్ర
 ధారులు
 బాల్యండాటి, యవ్వనాన్ని సంతరించుకొని, తల్లి
 చంద్రులను కోల్పోయి, డిగ్రీ పూర్తి చేసిన నేను
 చిన్నప్పటి నుంచి నన్నెంతో ప్రేమగా చూసిన
 పెద్దక్కా, ఇద్దరన్నయ్యలూ, వదినలూ!
 నేనంటే ప్రాణమిస్తూ, తీపి తీపి స్నేహాన్ని అందిం
 చిన స్నేహితులూ!!
 నా గ్రాడ్యుఏషన్ పూర్తి చేసిన కొత్తలో సరదాగా

వెళ్లిన ఓ కాపిటివ్ ఎగ్జామేలో ఉత్తీర్ణుని కావడం, ఇంటర్వ్యూ జరగడం, ఆ తర్వాత అపాయింట్‌మెంట్ రావడం నా జీవనగతినే పూర్తిగా మార్చేసింది.

నాగపూర్లో ఉద్యోగమనగానే హతాశుణ్ణయ్యాను.

ఎక్కడిమా పూరు? ఎక్కడి నాగపూరు??

నా వాళ్లకి, నా భాషకి, నా గడ్డికి దూరమవుతూ ఎక్కడో వరాయి రాష్ట్రంలో...పాట్లు కూటకొసం... ఊహు.

వెళ్లడానికి నా మనసు ససేమిరా అంగీక రించలేదు.

కానీ ఆవులందరూ ఊరారు. చెవి నిల్చు గట్టుకుని మరీ చెప్పారు.

ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగాలు దొరకడమే దుర్లభమనీ, అందునా ఓ మంచి సంస్థలో మరింత కష్టమవీ... మరీ అంతగా కాదనుకొంటే మధ్యలో వచ్చియ్యమన్నారు.

కొద్దిగా సర్టిఫై చేసిన తరువాత ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకొని ఆంధ్రాకి వచ్చియ్యనచ్చునన్నారు.

ఎందరో ఎన్నో విధాలు చెప్పిన విమ్మట నేను కూడా దీర్ఘాలో చనలో పడ్డాను.

ఏళ్లందరూ చెప్పినట్టు ప్రస్తుత పరిస్థితులో ఉద్యోగాలు అకాశపుష్పాలే.

వచ్చిన అవకాశాన్ని ఎందుకు కాలదన్నుకోవాలి? ఇష్టం లేకపోతే అప్పుడే మానెయ్యవచ్చు.

ఈ లోపల మరో పరీక్ష పోతే, ఆంధ్రాకే తిరిగి రావచ్చు.

మాతృభాషాభిమానం కూడు పెట్టుకుందా!

'గాలిలో ఉన్న రెండు పెట్టల కంటే చేతిలో ఉన్న ఒక పట్టీ విలువైనది' ఈ ఆంగ్ల సూక్తిని మననం చేసుకొంటూ వాళ్లరులో అర్థ రాత్రి పూట భారా పూదయంతో బంది ఎక్కాను నా వాళ్లకి ఏదోకేలు చెప్పా.

భాష రాక ముందులో ఇబ్బందులు వడ్డానేమ్మడిగా అలవాటు పడటం నేర్చుకొన్నాను. రెండు నెలల కోనాలైనా ఆంధ్రా వెళ్లనిదే తో చేదికాదు.

జీతాన్నంతా ప్రయాణాలకే తగుల వేస్తున్నానని ఇంట్లో వాళ్ల బివాట్లు పెట్టడంతో మెల్ల మెల్లగా ఆంధ్రాకి వెళ్లడం తగ్గించాను.

* * *

నాకు క్రికెట్ అంటే విపరీతమైన పిచ్చి.

ఆడటంలో కన్నా కామెంటరీ వినడంలోనే మజా వచ్చేది.

దగ్గరలోనే తెలిసిన ఒకాయన ఇంట్లో టీవి ఉండేది. సెలవు దినాల్లో వాళ్ల ఆహ్వానంపై అక్కడికి వెళ్లి వచ్చే వాడిని.

ఆ సమయంలో పరిచయముయ్యింది ఆపర్లు.

క్రికెట్లో ఆమెకున్న పరిజ్ఞానానికి ఎన్నుబోయే వాడిని నేను.

బ్యాట్స్ మనలో ఎవరి బ్యాటింగు బాగుంటుందో, ఎవరెవరు ఏవి రికార్డులు నెల కొల్పారో, ఎటువంటి ఫాలోంగుకు అవతలివాడు తెలియక పడిపోతాడో ఆమె చెప్పడంలో విన ముచ్చటగా ఉండేది నాకు.

మా సంభాషణనాధారణంగా ఇంగ్లీషులోనే జరిగేది.

చక్కటి ఆంగ్ల ఉచ్చారణ ఆమెది.

అప్పుడప్పుడు ఆమె ఏవేవో ఇంగ్లీషు నవలలు తెచ్చి చదవమని ఇచ్చేది. పరభాషా సాహిత్యంపై మోజాలని నేను మొహమాటానికి అందుకొనే వాడిని కాదు.

ఆమె ఎప్పుడైనా ఆ నవలలపై చర్చించబోతే తెల్లముఖం వేసేవాడిని.

ఆమె ముసి ముసిగా నవ్వుతుంటే ఒంటికి కారం రాసుకొన్నట్టు ఉండేది. పట్టుదలతో ఆంగ్ల సాహిత్యాన్ని చదవడం ప్రారంభించాను.

మెల్ల మెల్లగా మా పరిచయం వృద్ధికాజోచ్చింది. నాయంత్రాలు ఏ పేపర్, పుస్తకమో పట్టుకొని దగ్గరగా ఉన్న పార్కులోకి పోయేవాడిని నేను.

ఆమెకూడా అప్పుడప్పుడు పార్కు కొచ్చేది.

ఆమె సమక్షంలో కాలమే తెలిసేది కాదు.

ఇలా మా పరిచయానికి ఓ ఏడాది వయసు దాటింది.

రెండు రోజులు ఆమెని చూడక పోతే ఏమి తో చేదికాదు.

ఏవని చేస్తున్నా ఆమె పేరే మనసులోన!

ఎన్నికాగితాలపై ఆమె పేరు లిఖించానో!!

దీన్నేమంటారు?

ప్రేమా?? ఏమో!!!

ఈ మధ్యలో పెళ్లి చూపుల కోసమని ఇంటికి వెళ్లడం, ఇద్దరమ్మాయిలని చూడడం జరిగింది. వాళ్లని పోల్చి సరి చూసుకొంటే ఏదో అసంతృప్తి మిగిలేది వాలో.

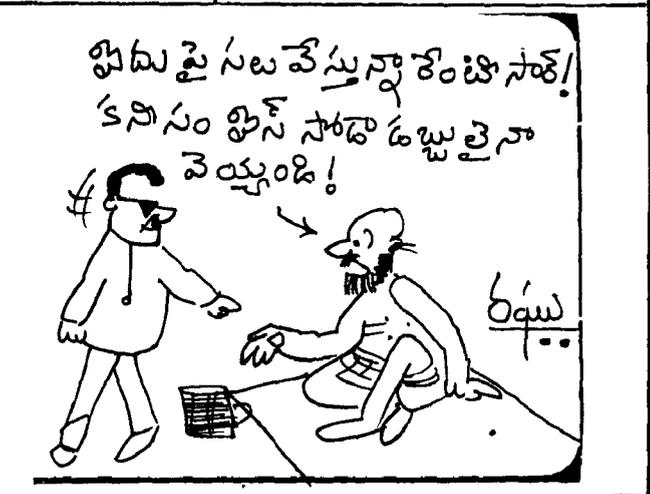
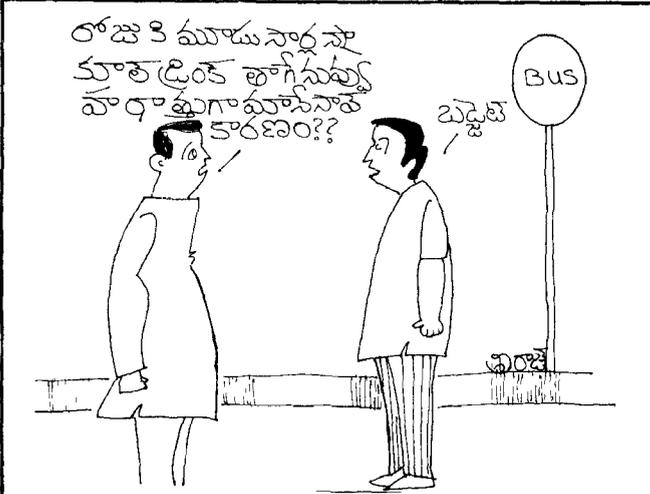
కాలం గడుస్తోంది
 ఈ లోపల బదిలీల గురించి నేను అప్పికేవన్ను
 పెట్టడమూ. అవి వెనక్కి తిరిగి రావడమూ జరిగింది
 ఏవని చేయాలన్నానిరానకత్త
 అవర్లతో మాట్లాడాలంటే అదో విధమైన బెరుకు
 నే నెంతగా అవర్ల నుంచి తప్పించుకు పారి
 పోవాలని ప్రయత్నించే వాడినో ఆమె అంతగా
 దగ్గరయ్యేది
 నా మనసులో అణచుకోదామన్నా అణగని
 అలజడి ఆమె సుముఖంలో ఈ భావాలు నా
 ముఖంలో ప్రస్తుతీత మవుతున్నాయా? ఆమె ఇవన్నీ
 గురించి కూడా గురించినట్లు నటిస్తోందో?
 ఏమో?
 సెస్సెంబరు చివరి రోజులు
 వర్షకాలపు ముగింపుకు, చరికాలపు ప్రారంభానికి
 సంధి రోజులు ..
 వాయులో ఓ మూల కూర్చుని, ఏదో ఆలో
 చిస్తున్నాను

'ఏమిటి అంత దీర్ఘాలోచన?' నా కళ్ళల్లోకి
 చూస్తూ ఇంగ్లీషులో అడిగింది అవర్లు. ఎప్పు
 తొచ్చి నా వక్కన కూర్చుందో, ఏమో?
 ఆమెని చూస్తుంటే తిరిగి అడే కలవరం మదిలో
 'ఈ మధ్య ఏమిటి చాలా వరాకుగా ఉంటు
 న్నారు మీరు బాధలు స్పృహతులతోనూ, ఆనందాన్ని
 చుట్టాలతోనూ పంచుకోవాలంటారు నాతో కూడా
 చెప్పరానిదా విషయం?' లాలనగా అడిగిందామె
 ఆమె అప్యాయతకు మతి పోతోంది
 ఇక భరించలేను
 ఒక్క ఉదుటున ఆమె చేయి నా చేతుల్లోకి
 తీసుకుని అవేళంగా చెప్పాను 'ఇలవ్యూ వర్ణా'
 ఆమె ముఖం సంతోషంతో మెరిసింది
 'ఇటూ' మృదువుగా చెప్పింది చేతులు విడి
 పించుకోంటూ 'ఈ మాట చెప్పడానికా ఇంత
 మధన వర్ణా' నవ్వింది
 ఒకరి మనసులు ఒకరికి విప్పి చెప్పుకోవాలి

అవర్లు

మా పెళ్లి ముహూర్తం మేమే నిశ్చయించు
 కొన్నాము
 ఇలా అవర్లని పెళ్లి చేసుకుంటున్నానని మా
 వాళ్ళకి తెలియ జేయడం, వాళ్ళిచ్చి మంది
 పడటమూ జరిగింది ఎన్నో విధాల నచ్చచెప్ప
 చూసారు కానీ నా పట్టుదల సడలలేదు అవర్ల
 వాళ్ళ ఇంట్లో కూడా అవర్లకు తీవ్ర ప్రతిఘటన
 ఎదురయ్యింది
 మేమిద్దరం ఓ మంచి రోజు చూసుకుని రిజిస్ట్రార్
 ఆఫీసులో గవెర్నెంట్ గా పెళ్లి చేసుకొన్నాం
 మా ఆఫీసులోనూ, లోకాలీలోనూ ఈ విష
 యాన్ని కొన్నాళ్ళు విచిత్రంగా చెప్పుకొన్నారు కానీ ఆ
 తర్వాత పాతబడి ఉారుకున్నారు
 మా ప్రేమ ఫలానికి నిదర్శనంగా రెండెళ్లలో
 చక్కటి బాబు
 * * *
 పెళ్లయిన ఏడాది తరువాత ఇంటికి వెళ్ళామని
 బుద్ధి వుట్టింది
 మా వాళ్ళు వృద్ధయ పూర్వకంగా అహ్వనిస్తారనే
 అనిపించింది నేను వాళ్ళ ప్రమేయం లేకుండా
 పరాయి రాష్ట్రపు అమ్మాయిని పెళ్లి చేసుకోవడం
 వలన వాళ్ళకి కినుక రావడం సహజం కాలం అన్ని
 గాయాలనూ మాన్పినట్లే వాళ్ళ మనసులనే సమా
 ధాన పరచకపోలేదు
 నా ప్రహేళిని అవర్ల కూడా సంతోషంగా
 ఆమోదించింది
 నా వాళ్ళని ఎన్నడూ చూడక పోయినా వాళ్ళ
 గురించి అంతా తెలుసు ఆమెకు తీరిక దొరికి
 నప్పుడల్లా నా బాల్యం గురించి, చుట్టూ ప్రక్కాల
 గురించి, నా కాలేజీ రోజుల గురించి అడిగి శ్రద్ధగా
 వివరి
 ఆఫీసుకు పదిహేను రోజుల సెలవు పెట్టి
 ఇద్దరమూ పెద్దన్న ఇంటికి చేరుకున్నాము మా

వాళ్లందరూ మా పిన్ని కొడుకు పెళ్లికి వెళ్ళినట్లు
 తెలిసింది
 మరి సంతోష మనిపించింది నాకు
 ఎంత అద్భుతం
 ఒకే సమయంలో అందరినీ కలియదమే కాక, అవ
 ర్లని కూడా అందరికీ చూపి నా ఎంపికకు మన్నన
 లందుకోవచ్చు
 మన భావ చదవకపోతేనేమి గాక, ఆ అణచుకో, కల
 గొలుపుతనమూ మా వాళ్ళని సంతృప్తి
 పరచదు!
 కానీ
 నా ఉపాలకు భిన్నంగా-
 ఎంతో సరదాగా వెళ్ళిన మాకు తీవ్ర నిర్లక్ష్యమే
 ఎదురయ్యింది
 నా వాళ్లందరూ నన్ను ముందు నిమ్మారాలాడినా
 అప్యాయతాభిమానాలతో ముంచెత్తారు
 అవర్లని ఎవ్వరూ పట్టించుకోలేదు ప్రతి
 ఒక్కరూ ఆమెని చూసి ఇంకొకరితో గుస గుసలు
 పోయేవారే పదిసలు కూడా అవర్లతో మాట్లాడ
 లేదు
 అడిగక భాషకూడా పెద్ద ప్రతిబంధకమాయె
 అవర్లకా తెలుగురాయ వాళ్ళకా ఇంగ్లీషు
 అంతగా రాదు
 ఈ పరిస్థితి అవర్లకెలా ఉన్నానాకు మాత్రం మహా
 దుర్భరంగా ఉంది ఒక వంక నన్ను వాళ్ళలో
 కలుపుకోంటూ ఆమెని ఆమడ దూరంలో ఉంచడం
 ఎలా సహించ గలదు నా మనస్సు?
 ఆమె ఏ పనిలో కల్పించుకో బోయినా ఏదో వంక
 చెప్పివారిం చేవాళ్ళు
 ఎవరూ మాట్లాడక ఏమి తోచక నలుగురిలోనూ
 ఉన్న నాతో కల్పించుకొని మాట్లాడలేక చిక్కు
 బిక్కుమంటూ ఓ మూల కూర్చునివున్న ఆమెని
 చూస్తే మనసు తరుక్కు పోయింది
 పెళ్లయిన వెంటనే బయలుదేరి పోయాను మా
 వాళ్ళంత వారిస్తున్నా వినకుండా మరో నాలుగు

వసంతంలో శిశిరం

ఇంటి ముందున్న రావిచెట్టు
ఏటేటా శిశిరంలో పూర్తిగా
ఆకు రాలబడం, వసంతం రాగానే
అందమైన చిగురు పెట్టడం పరిపాటి.

క్రోధన కోధానలో ష్యానికి
బాధా తప్ప దళిత పత్రాలు
వసంతంలో కూడా రోదీసు
పస చెడి రాలుతూనే ఉన్నాయి.
కాల గమనాని కంతరాయం
కలిగిస్తున్నాడా మనిషి?

* * *

తను సృజించిన రేడియో ధార్మికత
అనుక్షణ విస్ఫోటంతో
వాతావరణ రచనను
పరిపరి విధాల మారుస్తూంటే;
పరిశ్రమల కాలుష్యం
పరిణామ క్రమాన్ని శతధా
వక్రింప చేస్తూంటే;
అడవులు పడగొట్టి
అనాదిగా ప్రకృతిలో సాగే
జీవ వృక్ష పారస్పర్యాన్ని
చెడగొట్టి, జీవాను కూల్యతకు
కడగండ్లు కలిగిస్తూంటే;
రసాయన ఎరువులతో
కసాయి వాని వలె
భూమాత కడుపులో
ప్రాద్దుర్లా చిచ్చు పెడుతూంటే;
వసంతంలో శిశిరం రాదా?

* * *

కాలచక్ర పరిభ్రమణ వేగం
ప్రాలుమాలి మందగిస్తూంది,
వసంతో దయం ఆలస్యమై,
వసంత సమయంలో శిశిర మనిపించినా
శిశిరాన్ని తరిమే వసంతం
శశి కాంతులతో
పసిడి పూతలతో
కోయిల పాటలతో
మత్తుగా మైమరపిస్తూ
వస్తుంది,
ఊగాది పచ్చడి తినిపిస్తుంది.

వసంతరావు వేంకటరావు

అపర్ణ

రోజులుందామని అపర్ణ బ్రిటిమాలినా వినలేదు
నేను

నాగపూర్ చేరిన దాది అపర్ణ పట్టుపట్టి తీవ్రంగా
తెలుగునేర్చుకోవడం ప్రారంభించింది

నేను ఎంతో బలవంతం చేయగా కారుణ్యం
చెప్పింది- తనకు తెలుగు భాష రాకపోవడం వలన
అందరితో కలివిడిగా ఉండలేక పోయానని, తనతో
మాట్లాడడానికి ప్రతి ఒక్కరూ ఇబ్బంది పడ్డారని,
అదిగాక భర్త తెలుగువాడైనందు వలన తెలుగు
ఇల్లాలుగా మారడం తన ధర్మమని, తెలుగు భాష
నేర్చుకోవడం తన కర్తవ్యమని!

రెండు నెలలలో చందమామ చదవడం పరకూ
వచ్చింది ఆమె చదువు

మరి కొద్ది నెలలలోనే తెలుగు భాషలో ప్రావీణ్యత
సంపాదించింది అపర్ణ

నేను వ్రాసే కథలను శ్రద్ధగా ఫెయిర్ చెయ్యడమే
గాక వాటిపై చక్కటి విమర్శలు చేసేది నాతో
తెలుగులో తప్ప మరో భాషలో మాట్లాడేది కాదు
తెలుగు పండుగలూ, ఆచారాలు తూచ తప్పక
పాటిస్తుంది ఇన్ని మాట లెందుకు? నూటికి
నూరుపాళ్లు తెలుగు వనితగా మారిపోయింది
అపర్ణ

నా అన్నలు ఉత్తరాలు వ్రాస్తూనే ఉన్నారు
నేనూ సమాధానాలిస్తూనే ఉన్నాను ఈ పదేళ్లలో
వాళ్లన్నో సార్లు ఆహ్వానించారు ఇంటికి రమ్మంటూ
మళ్ళీ ఏ అవమానా లెదుర్కోవలసి వస్తుందో అని
నేనే వెళ్లలేదు

కూతురి పెళ్ళికి తప్పక రమ్మంటూ బ్రతిమాలుతూ
ఉత్తరం వ్రాసాడు పెచ్చన్న శుభలేఖ పంపుతూ

నేను సంశయించినా బంధుత్వాలు తెంపుకోరాదనే
అపర్ణ బలవంతం పైన తప్పని సరిగా బయలు
దేరవలసివచ్చింది

నాతో పాటు తనూ బయలుదేరింది నా వాళ్లు
ఆమెని మళ్ళీ పూర్వంలా చులకనగా చూస్తే
భరించ గలనా?

* * *

శ్రీకాకుళంలో బస్సు దిగిన తరువాత ఎందుకైనా
మంచిదనే ఉద్దేశంతో నేరుగా ఇంటికి పోకలాడ్డిలో
రూము తీసుకున్నాను

స్నాన పానాదులు పూర్తి చేసుకుని బయలు
దేరాం నేనూ, అపర్ణ, బాబూ

పెళ్ళి పందిరికి చక్కరపుతున్న కొద్ది దినాన పెరిగి
పోసాగింది

మమ్మల్ని మా వాళ్లు ఎలా రిపిప్ చేసుకొంటారో?

పూర్వంలా వెలివెసనట్లుగానే 'మాస్టారా' లేక
వాళ్లలో కలుపుకొంటారా?

లో పలికి వెళ్లాం

పెళ్ళి మర్నాడు జరగనున్నందు వలనేమో అసలైన
సందడి ఇంకా మొదలు కాలేదు

వసారాలో కుర్చీలలో కూర్చుని కొంత మంది
బాతాఫోనీ వేస్తున్నారు

నన్ను చూడగానే ఒక్క ఉచుటున లేచి, కాగ
లించుకున్నాడు అన్నయ్య

ఇన్నాళ్లకు గుర్తు కొచ్చామా మేం? నిమ్మార
మాదాడు

నా వెనుక మవుసంగా అపర్ణ దిక్కులు చూస్తూ
బాబు

అన్నయ్యతో ఏదో వనివడి కాబోలు వదిల
వచ్చింది

పదినా పలకరించాను

'బాగున్నావయ్యా? ఎన్నాళ్లకు ఆనందంగా
వదిల

నా కొడుకుని దగ్గరకు తీసుకొని ముద్దు పెట్టు
కొంది

ఇంతలో మిగిలిన రక్త సంబంధీకులందరూ వచ్చి
చేరారు.

అక్కా, బావ, పిన్నీ, మామ, బాబాయి, పిల్లలూ
అందరూ నా చుట్టూ చేరి ప్రశ్నల వర్షం కురిపించే
వాళ్ళ.

ఒక్కరు కూడా నిరారణగా మాట్లాడలేదు
లాడ్డిలో దిగానని చెప్పే బాధ పడ్డారందరూ
చివాట్లు పెట్టారు

కబుర్లలో గంటసేపు ఇట్టే గడిచి పోయింది ఎన్ని
కబుర్లు చెప్పుకున్నా ఇంకా చెప్పవలసినవెన్నో

మిగిలి పోతున్నాయి

హఠాత్తుగా గుర్తు కొచ్చింది అపర్ణ

అరే, వీళ్లని చూసిన ఆనందంలో తనని
మరచిపోయానని, నేను నిర్లక్ష్యం చేసానని బాధ

పడదు కద పూర్వంలాగే వీళ్ల అనాదరణ వలన
వాళ్లతో కలవలేక ఒంటరిగా కూర్చోలేదు కద

ఆమె కోసం చుట్టూ వెతికినాయి నా కళ్లు

ఇంతలో మా వాడు లోపల నుంచి వచ్చాడు లడ్డా
తింటూ

నానా, దొడ్లమ్మలు రమ్మంటున్నారు చెప్పేను
తోటి పీల్లలతో ఆడుకోడానికి వెళ్ళి పోయాడు

లోన గదిలో వెళ్లాను

ఏమూలో కుర్చీలో బెరుకుగా కూర్చుంటుం
చనుకున్న అపర్ణ, మా వదిలని పక్కన కూరలు

తరుగుతూ- ఏవో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ శృవ్యోసు
కుంటున్నారని తోడకొళ్లు

సుభాషితాలు

క్షణశః కణశక్తైవ విద్యామర్థంచ
సాధయేత్
క్షణత్యాగేకుతో విద్యా కణత్యాగేకుతో
ధనమ్.

గృహీత ఇవ కే శేషు
మృత్యు నా ధర్మ మాచరేత్.
ముసలితనం, మరణం మనకు లేదని
తలచి విద్యార్జనను ధనార్జనను చేయాలి.

నేనూ చాపపై చతికలబడ్డాను
ఏమయ్యా మరీ! ఇన్నాళ్లు మా వెల్లిలిని
చూపకుండానే దాచేస్తావా? నా ముందు వలదారం
పెడుతూ అడిగింది చిన్నవదిన
మాటల్లో పథా అంచరమూ
నా చిన్నతనం గురించి, నా ఇష్టాల గురించి, నా
కడల గురించి సాగిపోతున్నాయి కబుర్లు
ఎన్నో ఏళ్ల సుందీ పరిచయం ఉన్న దానిలా
వాళ్లలో కలిసి పోయి వదినలతో పాటు
అప్పుడప్పుడూ నామీద విసుర్లు విసుర్లు అవర్ణ -
ఆనందంతో కళ్లు చెమ్మగిల్లాయి మరోసారి

వారు కర్పిలో వెళ్ళాతిగా చేరగిలబడి పేపరు
చూస్తున్నాను
పెళ్లి సుందీ వది రోజుల క్రిందటే వచ్చాం మేము
ఆ జ్ఞాపకాలు ఇంకా మరుగున పడలేదు
నాకో టి కప్పు అందించి తనూ ఓ టి కప్పుతో
పక్కనెకుర్చిలో కూర్చుంది అవర్ణ
సంధ్యాకాలాతిలో మెరిసిపోతున్న ఆమె ముఖం
చూస్తుంటే తమకం ఆవరించింది నన్ను ఆమె
చేయి పట్టుకొని దగ్గరకు తీసుకున్నాను సున్నటి
మెడపై నా అదరాలు ప్రాకుతుంటే గుర్తుకొచ్చింది
ఎర్రరాళ్ల నెక్లెస్

అవునూ ఈమధ్య నెక్లెస్ పెట్టుకోవడం
మానేసావే? మంగళ సూత్రంతో ఆడుకొంటూ
అడిగాను

కొద్దిగా చూరం జరిగి, నేల చూపులు చూస్తూ
చెప్పింది అవర్ణ

చెప్పడమే మరచి పోయాను ఆ రోజు
ముహూర్తం వేళకి విపరీతమైన తలపోటుతో పై
గదిలో పడుకున్నాడు మీరు సరిగ్గా కన్యాదానం
సమయానికి నెక్లెస్ కావాలని పేచీ పెట్టాడు పెళ్లి
కొడుకు తండ్రి వాళ్ల ముందే చెప్పారట కానీ
సామ్మ సర్దుబాటు కాక కొనలేదు బావగారు సర్కి
చెప్పవచ్చులే అన్న ఉద్దేశంతో ఉన్నారాయన
ఆయన ఎంతో బ్రతిమాలినా వినలేదు మగ పెళ్లి
వారు నెక్లెస్ అప్పటి కప్పుడే కావాలని,
లేకపోతే దాని బదులు ఓ అయిదువేలన్నా కావాలని
మంకుపట్టు పట్టాడాయన ఎంతమంది పెద్దలు
చెప్పినా వినపించుకోలేదు పంతాలు, పట్టుదలు
పెరిగి పోనాయి పెళ్లి ఆగిపోయే ప్రమాదం
ఎర్పడింది ఓ ఆడ పిల్ల జీవితం- అందునా మన
అమ్మాయి జీవితం నా దగ్గరున్న నెక్లెస్ ను ఎప్పుడో
తప్ప వాడడం లేదుకదా నేను అది నా దగ్గర
నిరుపయోగంగా పడి ఉండడం కన్నా ఓ ఆడపిల్ల
జీవితాన్ని నిలబెట్టే గలిగితే అంతకన్నా కావలసిన
దేమున్నదీ? మరోమీ ఆలోచించలేదు నేను నెక్లెస్
బావగారి చేతిలో పెట్టాను, దాన్ని తీసుకోడానికి
ఆయన ఓ పట్టాన ఒప్పుకోలేదు మమ్మల్ని ఇంకా
వేరుగా చూస్తున్నారా అని నిమ్మరమాడితే తప్పని

క్షణం వ్యర్థం చేయకుండా విద్యార్జన
చేయాలి. కొద్ది కొద్దిగానే ధనాన్ని ప్రోగు
చేయాలి. క్షణం వ్యర్థంగా గడిచినా విద్యార్జన
నిలిచి పోయినట్లే. కొద్ది ధనమే గదా
అని అలక్ష్యం చేస్తే ధనార్జన ఆగిపోయి
నట్లే. (దీక్షతో చదవాలి, పూనికతో
ధనాన్ని సంపాదించాలి అని భావము)
అజరామరవల్ ప్రాజ్ఞః
విద్యా మర్థం చ సాధయేత్.

సరిగా తీసుకున్నాడు ఆ నెక్లెస్ పట్టుకొని కళ
కళలాడుతున్న ముఖంతో నాచైవలా చూసిందో
తెలుసా సీత? అబ్బ ఇప్పటికి ఆ చూపు మరచి
పోలేను
కొన్ని క్షణాలు తరువాత మెల్లగా నావద్ద
కొచ్చింది అవర్ణ
భుజంపై చేయేస్తూ అంది మిమ్మల్ని అడ
క్కుండా చేసినందుకు కోప మొచ్చిందా? క్షమించ
వరూ బేలగా అంది
ఆ ఎర్ర రాళ్ల నెక్లెస్ అంటే అవర్ణకు ఎంత
ప్రాణమో నాకు తెలుసు ఆమె తల్లి చనిపోతూ
అవర్ణకు ఇచ్చిన చివరికానుకది ఓ సారి అవసరం
పడి, ఆ నెక్లెస్ తాకట్టు పెడదామని అడిగితే నాతో
తగవు వేసుకొంది గానీ నెక్లెస్ ఇవ్వలేదు జీవితంలో

మృత్యువు చేతిలో తన జాతు చిక్కుకుందని
తలచి వెంటనే ధర్మకార్యాన్ని చేయాలి.
(మనం శాశ్వతంగా వుంటామని తలచి
విద్యార్జన ధనార్జన చేయాలి. మనలను
యముడు లాక్కో పోతున్నట్లు తలచి
(లేపు ఉండముగాన) వెంటనే దాన ధర్మా
లను చేయాలి అని భావము)
-అయుర్వేద శిరోమణి రాజారాజేశ్వరశర్మ

అదే మొదటిసారి, చివరిసారి కూడా ఆమె నాతో
జగడమాడటం రోజూ నాయంత్రం ఓ గంధినా
ధరించనిదే తోచదామకు
అటువంటి ప్రాణాప్రదమైన నెక్లెస్ ను ఓ ఆడ పిల్ల
పెళ్లి నిలబెట్టే ఉద్దేశంతో, అదీనా అన్న కూతురి
కోసం త్యాగం చేసింది అవర్ణ.
ఇంతకు ముందు మావాళ్లు చేసిన అవమానాన్ని
కూడా పక్కకు నెట్టి, వాళ్ల కోసం ముందుకొచ్చి
నిలబడింది అవర్ణ
మాళ్ళుభావ వదిలి, పరాయి భావ నేర్చి, నా మీద
నమ్మకంతో వ్రేముతో నా కోసం తన సర్వస్వం
ధారపోస్తూ నాలో కలిసి పోయిన నా అవర్ణ...
ఎతప్పు చేసావని నిన్ను క్షమించగలను?
అర్థిగా పూర్వయానికి పాతుకున్నాను అమెని □